

Archeologienota Schoten Hoogmolenbrug Programma van maatregelen

Inhoud

1	Gemotiveerd advies	3
1.1	Archeologische sites binnen het onderzoeksterrein	3
1.2	Potentieel op kennisvermeerdering	5
1.3	Impactbepaling	4
1.4	Volledigheid van het vooronderzoek	5
2	Programma van Maatregelen	6
3	Lijst met figuren.....	6
4	Bibliografie	6

1 Gemotiveerd advies

Binnen dit Programma van Maatregelen wordt een gemotiveerd advies gegeven waarom geen verder onderzoek wordt geadviseerd. Het advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem, namelijk het bureauonderzoek en het landschappelijk bodemonderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, wat hun uitvoeringswijze is en wanneer deze uitgevoerd zullen worden.

1.1 Archeologische sites binnen het onderzoeksterrein

Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Op de historische kaarten is te zien dat het plangebied lang deels uit bos en deels uit grasland bestond. Op de Atlas der Buurtwegen is ook een buurt- en voetweg te zien die doorheen het terrein lopen. Naast de buurt- en voetweg bevinden zich echter geen andere gekende sporen of structuren waaruit een datering afgeleid kan worden.

In de ruime omgeving van het plangebied komen vondsten voor uit de steentijd tot en met de nieuwste tijd. Het potentieel aanwezig erfgoed kan dus volgens de CAI-gegevens uit meerdere periodes komen. Over de regio rond Schoten is uit de historische bronnen weinig gekend in verband met de perioden van de steentijd tot de Romeinse tijd. Onder de Franken zou er een belangrijke nederzetting geweest zijn. De regio bleef echter lang dunbevolkt, en werd tijdens de middeleeuwen ontgonnen vanuit verschillende hoeves. Van daaruit ontstonden gehuchten. Pas in de 15de eeuw ontstond in Schoten zelf een woonkern en werd een kerk gebouwd.

In 1846 is echter het Albertkanaal aangelegd, en in 1866 de Schotenvaart. De werken voor de aanleg hiervan zijn aanzienlijk en zorgden voor zeer grote verstoringen. In het kader van deze werken werd in de 20ste eeuw de omgeving eveneens ontwikkeld, geïndustrialiseerd en op sommige plekken aanzienlijk opgehoogd. Het is hoofdzakelijk in het kader van deze werken dat we de huidige opbouw van het plangebied moeten interpreteren.

Echter, door de aanleg van het Albertkanaal en daaropvolgende industrialisering van het gebied in de 20ste eeuw zijn mogelijk bewaarde archeologische waarden structureel aangetast. Tussen 1971 en 2000 zijn namelijk de oevers van het Albertkanaal en het industriegebied dat het plangebied omringt ontwikkeld. Op het DHM is op sommige plekken een duidelijk hoogteverschil te zien en het terrein is omringd door GGA-zones. Daarnaast heeft de aanleg van de bestaande kaaimuren voor een enorme verstoring gezorgd en liggen er ook, hoofdzakelijk ter hoogte van de bestaande wegen, verschillende buizen en leidingen onder de grond. Bijgevolg is de bodem grotendeels verstoord en/of afgegraven en vermoedelijk ook opgehoogd. Dit wordt eveneens bevestigd door de bodemkaart. De geplande werken zullen dan ook vooral ingrijpen op recente historische bodemverstoringen (verhardingen, nutsleidingen en aangetaste kanaaloevers), en niet op bewaarde bodemkundige archeologische waarden.

Archeologische verwachting per besproken zone:

Zone 1 bestaat uit een bestaande weg en ligt op de bestaande kaaimuren. De bodem is hier reeds aanzienlijk verstoord door de werken in het kader van de aanleg van het Albertkanaal en bijbehorende kaaimuren. Ter hoogte van de bestaande weg lopen daarentegen verschillende nutsleidingen onder de grond. De geplande werken grijpen enkel in op recente verstoringen.

Zone 2 en 3 liggen ter hoogte van de zuidelijke funderingen van de Hoogmolenbrug, een bestaande weg en de bestaande kaaimuren. Om dezelfde reden als in zone 1, grijpen de geplande werken ook hier ook enkel in op recente verstoringen.

Zone 4 ligt ter hoogte van een bestaande weg. Ook hier bedreigen de geplande werken geen bewaarde archeologische waarden.

Zone 5 bevindt zich iets noordelijker dan de bestaande kaaimuren en bestond tot op heden uit grasland. Deze zone kan dus mogelijk wel nog onverstoord zijn.

Zone 6 bevindt zich eveneens op een bestaande weg, bestaande kaaimuren en brugfunderingen. Ook hier worden geen intacte archeologische waarden meer verwacht.

Waardering archeologische vindplaatsen

Uit het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in zone 5, meer bepaald het landschappelijk bodemonderzoek, blijkt dat als gevolg van ophoging van het terrein slechts de tophorizonten van de oorspronkelijke bodem waargenomen zijn, en zelfs niet op alle boorlocaties. Op basis van de veldobservaties en in vergelijking met het bureauonderzoek werd geconcludeerd dat zich binnen het plangebied hoogstwaarschijnlijk moerassige, licht zandlemige gronden zonder profielontwikkeling bevonden. Deze maakten deel uit van de vallei van de Kleine Schijn. Een langdurige bewoning op deze locatie in de vorige millennia kan niet uitgesloten worden, maar lijkt zeer onwaarschijnlijk te zijn, vooral als gevolg van de natte omstandigheden. Deze konden echter op bepaalde plekken in bepaalde perioden gunstiger zijn. In riviervalleien kunnen bovendien ook resten van menselijke constructies en artefacten aangetroffen worden, die niet noodzakelijk met bewoning ter plaatse gelinkt moeten worden (bruggen, gedumpte vondsten etc.).

Rekening houdend met de toekomstige ingreep binnen zone 5 (stapelzone uitgegraven gronden, werkzone) is verder onderzoek niet noodzakelijk. Het niveau met een beperkt archeologisch potentieel werd lokaal op een diepte tussen 170 en 350 cm onder het huidige maaiveld aangetroffen. Dit betekent dat het archeologisch relevante niveau tijdens de ingeplande werken volledig *in situ* behouden kan worden zonder gevaar voor het vernietigen van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed. Om die reden acht BAAC Vlaanderen bvba het niet nodig nog verder onderzoek te laten uitvoeren voor het volledige plangebied.

1.2 Impactbepaling

De geplande werken zullen enkel impact hebben op de in de 20ste eeuw reeds verstoorde gronden. Enkel ter hoogte van zone 5 kunnen eventueel nog archeologische waarden verwacht worden. De impact van de geplande graafwerken in deze zone is echter verwaarloosbaar, en zal in geen geval de diepte van 1 m onder het maaiveld overschrijden. Het landschappelijk bodemonderzoek wees uit dat het archeologisch relevant niveau op een diepte tussen 1,7 en 3,5 m onder het maaiveld bewaard is. Bijgevolg zullen ook hier geen nieuwe verstoringen veroorzaakt worden door de geplande werken.

1.1 Potentieel op kennisvermeerdering

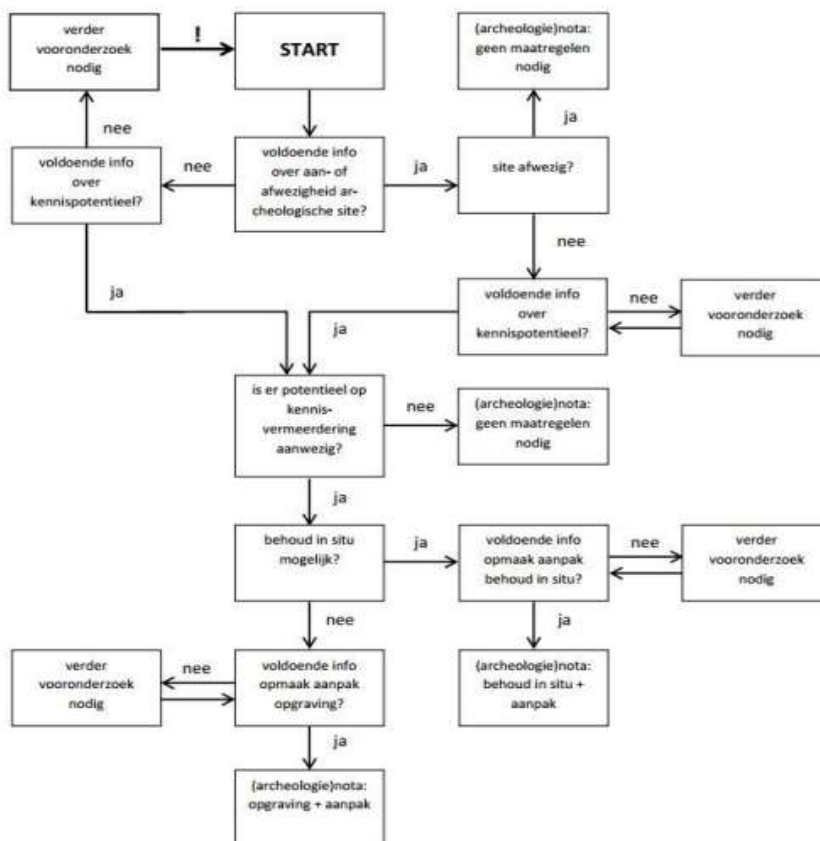
Er is geen kans op kennisvermeerdering gezien de werken het archeologisch niveau niet zullen bereiken.

1.2 Volledigheid van het vooronderzoek

Volgens de Code van Goede Praktijk paragraaf 5.2 dient na elke fase van het vooronderzoek te worden afgewogen of verder archeologisch vooronderzoek noodzakelijk is. Bij deze afweging kan men beroep doen op een beslissingsboom (zie Figuur 1). Voor de voorliggende nota komt men tot volgende conclusie:

- Voldoende info aanwezigheid site: nee.
- Site aanwezig: mogelijk.
- Voldoende info over kennispotentieel: ja.
- Potentieel op kennisvermeerdering aanwezig: nee.

Gevolg: einde van het vooronderzoek, resultaat: archeologienota zonder verdere maatregelen.

Figuur 1: Beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek.¹

¹ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017, fig.3.

2 Programma van Maatregelen

Niet van toepassing. Het ontbreken van een programma van maatregelen ontslaat de uitvoerder van de werken echter niet de wettelijke meldingsplicht bij toevalsvondsten.

3 Lijst met figuren

Figuur 1: Beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek..... 5

4 Bibliografie

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2017. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 2.0)*, Brussel.